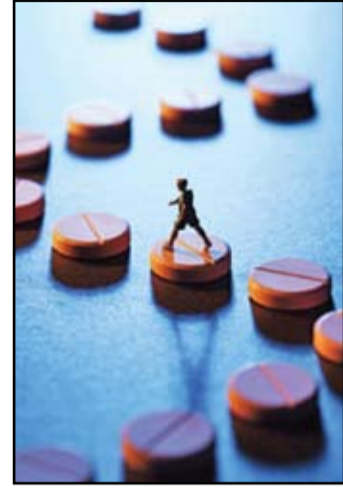

داروساز فقط نسخه نمی پیچد

داروساز هفت ستاره

♦ دکتر خیراله غلامی
استاد دانشکده داروسازی علوم پزشکی تهران

حرفه داروسازی، از دهه ۱۹۶۰ میلادی و پس از تحولات مختلفی که در جنبه‌های مختلف یافته است، به تدریج به سمت داروسازی بیمار محور پیش رفته، به نحوی که امروزه داروسازان دیگر فقط به نسخه پیچی و ارائه خدمات دارویی به بیمار اکتفا نکرده و وظیفه ارائه مراقبت‌های دارویی را نیز بر عهده گرفته‌اند.

سازمان بهداشت جهانی در گزارش گروه مشاوره در مورد آماده‌سازی داروساز آینده (ونکوور، کانادا ۱۹۹۷) هفت نقش برای «داروساز هفت ستاره» تعریف کرده که به عنوان حداقل انتظارات معمول سیستم مراقبت سلامت جامعه جهانی از داروساز باید در نظر گرفته شود.

نقش‌ها و مسؤلیت‌های تعریف شده در این گزارش عبارت‌اند از:

(۱) Care giver: فارغ‌التحصیلان داروسازی تجربیاتش را به عنوان تجربه دارویی درمانی می‌نامند که خدمات مراقبتی یا کیفیت بالا را در فضای اولیه تأمین می‌کند. اول اینکه فارغ‌التحصیلان داروسازی در همکاری با بیماران یا دیگر بخش‌های مراقبت سلامت، دانش و مهارت‌های‌شان را به طور مستقیم (در بالین و یا ارائه خدمات دارویی) یا غیرمستقیم (مانند فعالیت‌های پژوهشی، تکنولوژیکی، رگولاتوری) در برخورد با نیازهای دارویی بیمار با هدف دستیابی به نتایج مطلوب برای بیمار و حفظ یا بهبود کیفیت زندگی بیمار استفاده می‌کنند. دوم اینکه فارغ‌التحصیلان داروسازی با ارائه آموزش، اطلاعات و توصیه به کادر پزشکی برای اطمینان از مطلوب و هزینه اثربخش بودن و منطقی نمودن هزینه‌های مراقبت بیمار و افزایش سلامتی آنها نقش مهمی را ایفا می‌کنند.

(۲) Decision maker: فارغ‌التحصیلان داروسازی باید دانش و درک اطلاعات اساسی حرفه داروسازی شامل علوم زیستی، علوم رفتاری، داروسازی صنعتی، داروسازی اجتماعی،

همچنین این افراد باید بتوانند به راحتی در تیم‌های سلامت قرار گرفته و انجام وظیفه نمایند.

(۶) Life long learner: فارغ‌التحصیلان داروسازی باید مفاهیم و اصول و نیز تعهد به یادگیری در طول زندگی را به عنوان وسیله‌ای برای تکمیل و پیشرفت فعالیت‌های حرفه‌ای و نقش تخصصی خود در جامعه داشته باشد.

(۷) Teacher: فارغ‌التحصیلان داروسازی مسؤلیت کمک به آموزش و تربیت نسل آینده داروسازان را بر عهده دارد. سهیم شدن در آموزش نه تنها انتقال دانش به دیگران است، بلکه فرصتی برای داروساز است تا دانش جدیدی به دست آورد و مهارت‌های فعلی خود را بهبود بخشد.

مجمع ونکوور، کانادا موافقت کرد که داروسازان باید دانش، روش‌ها، مهارت‌ها و رفتارهای خاصی را فرا گیرند که آنها را برای انجام این نقش‌ها به طور مؤثر مجهز کند. این خصوصیات حرفه‌ای باید به عنوان نتایج مورد نیاز آموزش و تربیت پایه‌ای داروسازان در نظر گرفته شوند.

برای رسیدن به چنین اهدافی علاوه بر اینکه باید روی مراکز آموزشی و دانشکده‌های داروسازی جهت تربیت داروسازانی با این خصوصیات تمرکز نمود، لازم است به داروسازانی که فارغ‌التحصیل شده‌اند و اکنون مشغول فعالیت‌های حرفه‌ای خود هستند نیز توجه داشت. مراکز علمی موجود هم از طریق برنامه‌های آموزشی مداوم و هم از طریق ارتباط مستقیم با داروسازان می‌توانند این الگوهای رفتاری را در آنها تغییر دهند و یا تقویت کنند. بر اساس اطلاعات موجود و شواهد ارائه شده در مقالات جهت پویا بودن داروسازان در عرصه بالینی برنامه آموزشی داروسازی (Curriculum) باید به طور مداوم در حال تغییر و تحول باشد.

(۳) Communicator: فارغ‌التحصیلان داروسازی می‌توانند به طور مؤثر از ارتباطات نوشتاری، شفاهی و غیره جهت جواب دادن به مخاطبان خود استفاده نمایند. در این راستا داروساز باید قادر باشد اطلاعات را به درستی از منابع جستجو کرده و از فناوری روز بهره گیرد.

(۴) Leader: فارغ‌التحصیلان داروسازی باید بتوانند مسایل و مشکلات مربوط به رشته خود را راهبری نمایند.

(۵) Manager: داروساز باید بتواند اطلاعات موجود، منابع انسانی، فیزیکی، مالی و زمان را به طور مؤثر با هدف دسترسی مطمئن و آسان بیماران به خدمات مراقبت‌های دارویی مدیریت نماید.

مروری بر سابقه داروسازی در ایران تحولی در عرصه صنعت داروسازی و خدمات دارویی

♦ دکتر احمد شبیبانی
رییس هیات مدیره سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی

خوب خوشبختانه این بیمار بلد نبوده خودکشی کنه یا فقط خواسته تظاهر کنه!

اولین نکته‌ای که تذکر دادم، این بود که این خانم حتما باید مشاوره روان‌پزشکی بدهند، چون اقدام به خودکشی کرده حالا با هر توجیهی، سعی کردم بیمار رو به لزوم انجام این کار آگاه کنم.

مهم‌ترین دارو در بین این داروها «ایدروکسی‌زین» است که مصرف این تعداد، مشکلی جز خواب و کاهش سطح هوشیاری به همراه ندارد، ضمن اینکه مصرف توام یک آنتی‌کولینرژیک علاوه بر تشدید آن‌ها کند کردن حرکات گوارشی فرصت جذب را هم بیشتر می‌کند.

در مسمومیت‌ها، ۳ کاد ساده باید انجام داد. در صورتی که زمان زیادی از مصرف دارو نگذشته باشد یا تعداد زیادی دارو خورده شده باشد، همین‌طور استراحت‌اغاعت‌اسمیراسیون نشود و بیمار هوشیار باشد، بیمار را وادار به استفراغ می‌کنیم و از یک داروی جاذب مثل زغال فعال که در داروخانه موجود است، به همراه یک ملین برای کاهش جذب و افزایش دفع استفاده می‌کنیم. توصیه کردیم چند عدد زغال فعال به همراه چند ساشه پودر سوربیتول با مقادیر زیادی آب ولرم استفاده نماید.

غیر از اینها از همراه‌ها هم بیمار را به حد کافی آرزو‌هایی که مصرف کرده، بترساند تا اگر دفعه بعد فکر شیرین‌کاری به سرش زد، حلاکت‌دروز را دو برابر کند، نه چندین و چند برابر!

امروز مرد جوانی با داشتن چند بلیستر داروی مصرف شده، هراسان به داروخانه آمد و از یکی از پرسنل داروخانه‌سوالی پرسید که باراهنمایی به من ارجاع شد. سوال این بود: «آیا مصرف این تعداد داروها می‌تواند باعث مرگ کسی شود؟» مشخص بود که خود یا کسی از نزدیکانش به قصد خودکشی این تعداد دارو را مصرف کرده، سوال اولی که پرسیدم این بود:

– دختری بیست و چند ساله!
– برای خودکشی؟
– بله!

– چند دقیقه قبل مصرف کرده؟
– حدود بیست دقیقه تا نیم ساعت پیش!

نگاهی به داروها انداختم. یک بلیستر هیدروکسی‌زین ۲۵، یک بلیستر دایمتیکون و یک بلیستر هم دی‌سیکلومین که از هر کدام چند تا باقی مانده بود. خوب اندکی خیالم راحت شد. سوال بعدی:
– مطمئن‌های همین‌ها بوده؟ داروی دیگری نبوده؟
معلوم شد چند تا کپسول آموکسی هم میل شده
– تعداد همین‌ها بوده؟ بیشتر مصرف نکرده؟ جواب منفی بود.
– الان وضعیتش چه‌طوره؟
– اندکی خواب‌آلوده!

بهترین مقاله انتخاب کنید
۱۶۴۳۱

اقدام شدیدتری انجام بده. به نکته خیلی مهم هم که بهش توجه نکرده بودم، این بود که شاید اصلا اون خانم در مورد دارو‌هایی که مصرف کرده به این آقا راستشو گفته باشه یا اصلا به این فرد اطلاعات کافی نداده باشه.

معقولش این بود که حتما به بیمارستان ارجاع می‌دادم و بی‌خودی هم نگرانی زداین نمی‌کردم. مطمئنم بیمارستان رسیدگی بهتری می‌شد. در شرح‌حال دقیق‌تری گرفته می‌شد. در صورت بروز مشکل حاد به سرعت می‌شد رسیدگی کرد. به هر حال هر چه که بود گذشت. دفعه بعد چه کنیم؟

توصیه به همکاران

همیشه گوش پرسنلی را که تمام آموخته‌هایش چون طوطی از حرف‌های شماست! در این مواقع محکم بیچنانچه و اجازه ندهید بیمار را با راهنمایی غلط خود گمراه کند. لازم است خیلی روشن و بدون تعارف جلوی میل به خودنمایی او را گرفته و تفهیم کنید که ارائه اطلاعات دارویی جزو مسایل علمی و خارج از صلاحیت اوست و بعد هم در فرصت کمی که در داروخانه برای سوال و جواب داریم، از داده‌های به دست آمده نتیجه‌گیری قطعی نکنیم. بهترین حدس روزنیم و به بهترین جا ارجاع بدیم. ■

PHARMATON
NATURAL HEALTH PRODUCTS

تولید و بسته بندی در شرکت فارماتون/جینسانا سوئیس

پرووناتال

فارماتون ویژه بانوان

در دوران پیش از بارداری، بارداری و شیردهی

- فرمولاسیونی متناسب مطابق آخرین فهرست RDA
- تأمین مواد مغذی لازم برای سلامت مادر و کودک با مصرف تنها یک قرص در روز
- کمک به پیشگیری از نقائص مادرزادی لوله عصبی و آمنی فنر آمن و اسید فولیک
- کمک به جلوگیری از زایمان preterm و eclampsia
- کمک به تقویت سیستم ایمنی و رشد و تکامل سیستم بینایی نوزاد

**مادر و فرزند
از نقطه آغاز،
شایسته
بهترینند**

روز داروساز گرامی باد

فروش در داروخانه‌های سراسر کشور
• توزیع: پخش هجرت، داروگستر رازی، محادارو

• با مجوز رسمی از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
• شرکت علم فارمدگستر نماینده انحصاری فارماتون/جینسانا در ایران

تلفن مرکز مشاوره پزشکی و تغذیه: ۰۲۲۴۱۱۵۲۹ - ۰۲۲۴۱۱۵۴۱

داروسازی فارابی
(شرکت سهامی)

پزشک

و یکم شهر پرور ماه روز

داروساز

یکم شهر پرور ماه روز

بر تلاشگران معزز
جامعه پزشکی مبارک باد

WWW.FARABIPHARMA.IR
شبکه اطلاع رسانی: ۰۲۵۴۰۶۵۴۰ (۳۱۱)